

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Hétfő

52. szám.

Pest, majus 15. 1848

Nem kell táblabíró politika.

April 10. kezdve e lap hetenként hatszor egy közép nagyságu iven fog megjelenni, és posta útján is megrendelhető.

Előfizetési ár:

April 10-kétől június végeig, Budapesten, házhozhordással 2 ft. 30 kr., vidékre postán borítékban 3 ft. 30 kr.

April 10. september végeig félévre: Budapesten 5 ft. Vidékre postán borítékban 6 ft.

April 10-étől december végeig három évnegyedre:

Budapesten házhozhordással 6 ft. 30 kr., vidékre postán borítékban 8 ft.

Budapesten egy pengő forintjával, egy hónapra szóló előfizetést is elfogadunk.

Hirdetésektől egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyeért 3 kr. pp. fizettetik.

Magyarország háromszáz év előtt azt hitte, hogy saját erejével fenn nem állhat.

A nemesek országgyűlése a királyi hatalmat olly férfiúnak adta kezébe, ki egyszersmind egy szomszéd és nálunk még hatalmasb birodalomnak volt fejedelme.

A dolog a szokott törvényes formák között menvén, az ellen senkinek sem lehet kifogása, s a magyar ez idő óta mindig hive is maradt az uralkodó háznak.

Ha feltámadtunk, ok mindig az volt, hogy a Lajtán] tul a szerződések nem tartattak meg, ha midőn dolgainkba a fejedelmen kívül ezen szörnyeteg hatalom az osztrák kormány kezdett befolyni.

Ez az, mit a magyar nem tűrt soha, és tűrni nem fog. Ne is tűrje, inkább halljunk meg mindnyájan az utolsóig.

A Ferdinandok király választásának nem is volt soha más értelme, mint az: hogy a habsburgi ház törvény határozta örökösödési rendszerrel adjon folyvást nekünk királyi férfiakat.

E szerződéseket a lefolyt három század leg-szomorubb historiája a gyakorlati életben csaknem egészen semmivé tette. A magyar megalégyék, ha jogait theoreticus törvényekkel sánczolhatta körül. —

Az osztráknak teljes életében szokása volt a szavakra nem sokat adni, a magyar nagy aranyosan felöltözve az országgyűlésről mindannyiszor emberséges megalégyéssel tért vissza.

Üthon a táblabírák borzasztóan ittak és éljenek. És kiálták, hogy a magyar szabadságnak

régi dicsősége immáron újra visszajött, vagy visszajövőben van.

Azonban üthon mindig csak a régi áldásteli viszonyok maradtak meg.

Ha borak Europa, az ígéretek telt kosarakkal küldettek le hozzánk, ha Európa elcsendesült, mi a történetben páratlan haladatlanossággal s hideg gonosz szívűséggel játszottunk ki.

Magyarok! itt az idő, hogy még ingünk gal-larásak se higgyünk.

Ne tegyük magunkat továbbra is csuffá, ne legyünk világboldondjává.

Hancm legyen minden lépésünk arra irányozva, hogy a kivívt szabadságot és függetlenséget tökéletesen biztosítsuk.

Fa ez a mi politikánk fő elve. Mi folyvást azt mondjuk, és bármi tárgyról beszélünk szavaink végértelme mindig az: hogy félretétvén minden elhalasztható mellékességet e perczben teljes erőnkkel azon legyünk, hogy helyzetünket biztosítsuk.

Es midőn erre gondolunk, sajnálattal de egész őszinteséggel kell ismételve kijelentetünk, hogy a ministerium politikája, mellyet most követ helyzetünknek egyáltalában nem felel meg.

Ollyan embert, ki a ministerekben csak távolról is rossz akaratot képzelve, mi még nem találtunk. De a politikajok ellen az clégületlenek száma mindennap szaporodik.

Mi azt szeretnők, ha egy napon véletlenül az-al lepetnénk meg, hogy csalódunk.

Es erre a ministerium könnyen felelhetne. Azt kellene mondani: Im a temérdek bevégzett tárgy. Ime ezt tettük egy hónap alatt.

De jó ég, minő kisszerű ministerium ez a miénk, mellynek még vitázó közlönye sincsen.

Franciaországban februar 24-én délután ki-kiáltották a republicát, és 25-kén reggel a Moniteur az új kormány firmáját viselte.

Es itt nálunk, hol a ministeriumnak naponkint száz meg száz mondanivalója volna, hivatalos lap még ma sincsen.

A ministerek sok halogatásokkal és táblabírói kényelemmel bevárják a szokott fél évet, a midőn a falukon praenumerálni szoktak!

Legyen szabad egy kis rossz hasonlítást ten-nünk. — Nem nevetne e ki például minket a közönség, ha mi, kik a politikai mezőn teljesen ismeretlen név vagyunk nagy falragasztványokkal csak még most hirdetgetnénk hogy jövő július-ra egy marczius tizenötödike című lapot fogunk kiadni?

Jókor kezdenénk hozzá!

A politica mindenben és mindenütt abban áll: megragadni az alkalmakat és feltalálni magát a váratlan körülményekben.

Ezt kellett volna tenni a ministeriumnak is és pedig mindenben.

Önök pedig mindig csak azt mondogaták: nincs pénz, nincs katona. — De erre a felelet az, hogy pénznél és katonánál még sokkal kevesebb idejük volt önöknek.

Es mégis önök, mivel sem bántak pazarabbul mint az idővel. — Pénz, katona, ha nincs, még lehet, de a téllenségben elvesztegetett időt visszanyerni soha sem lehetend.

Még egyet.

A ministerialis hivatalnokok igen elmés emberek, s igen vig czimborák.

Ugy néha itt ott a kocsmákban, vacsorázás közben, a mint halljuk nagyon viczelgetnek a radicalok ellen.

Curiositásból azt szeretnék tudni: ugyan minő politikát követhetnének a radicalok, ha annyit lármáznak.

Felelet: tizszer különbet, mint önök principalisai.

Mert a radical politika tiszta és egyszerű. Es bir határozott elvekkal, mellyet a gyermek is megért.

„Életünket és vérünket Magyarország füg-gellenségének kifejtéséért. . .

A ministerek jelen politikája csak arra alkalmas, hogy az országban a magyar párt naponként kevesebbre olvadjon, és hogy azon elemek, mely-lyek a kormány hatályos és jókori felléptével hoz-zánk csatlakoztak volna, tőlünk ellenségeink szá-mára szereztettek meg.

Megengedni, hogy megalóztessünk!

Most az ellenség azt mondja: Prior tempore potior jure.

Nyomozó bizottmányt 2-dik ülés május 13-án reggel 9 órakor.

Tárgy: a május 10-ki vérestély.

Elnök: Zoltán álladalmi útkár.

Mindjárt az ülés elein nagy zugás támadt a hallgatóság részéről, a teremnek rossz rendezése miatt.

Nyári maga is elősmervén a céliránytalan rendezést, a hallgatóságot jobb intézkedések igé-relével nyugtatá meg.

A megjelent tanuk megesküdtetvén, a kihall-gatás és részint írásbeli vallomások felolvasása megkezdett. A tanuk száma — a katonákat ide nem számítva — mintegy 45, kiknek vallomásaik a lényeges, s a kereset constatirozására megki-vántató kérdésekben alkalmasint egyhanguak, s csak a részletekben különböznek egymástól.

Ezen vallomásokból világosan kitünik, hogy a lovas és gyalog katonaság a népet minden előle-ges szétosztásrai figyelmeztetés nélkül támadta

meg, hogy a tömeg sem támadólag sem védőleg a katonaságot nem sérté, s ez által valósággyalrabló módra, hátulról és orozva támadtatott meg, kitetszik az, hogy a ministerium küldötteit Perczel Mórictól és Hajnik Pált, a vérengzők vezetője Lippe fhdn. legdurvább és civilisált embernek tartatni ohajtó egyénhez illetlen, de legfőképp a hazai legfelsőbb kormány irányában tartozó honpolgári és alattvalói kötelességeiről megfeledezett goromba szavakkal, nemzeti méltóságunkat és alkotmányos önállásunkat sértő kifejezésekkel utasította el, sőt ellenők vétkes pártfőnökként fegyvert, szuronyt használt volna, ha ők el nem távoznak.

Kitetszik a vallomásokból az is, hogy a nép leöldöklése kidolgozott terv szerint, s nem a pillanat kényszerítő hatalma, vagy gondatlan felhevülés következtében történt, mert a tömeget nem szétszlatlatni, hanem bekeríteni, s menekülését lehelenné tenni igyekeztek, ugyan is kisült az, hogy a fegyvertárban elrejtett gránátosság, a tömeg megérkezése után, a fasorok és földhányások mögött elöbuván, a Sándorház előtt felállított lovasságtól, megrohant és szétvert tömeg előtt a fegyvertár melletti utat elzárá, s midőn a megremült nép másfelé keresvén menedéket, a vízvárosi kapu felé szaladt, a színház utczában más, a főúrtanyáról rohamban szegzett szuronyal előbukó katonaságra talált, melly ezen második menekülési utat is elzárá, harmadik és utolsó utat, mellyen szabadulhattak volna, a Krisztina városi kaput olasz gyalogság őrzé, s csak ezek emberiségének és becsületességének köszönhetni, kik t.

Küldöket soraik közt minden bántalom nélkül ocsátottak, hogy polgártársaink ama haramia t mérszárlo keze alatt mind el nem vértettek.

Vannak a tanuvallomások közt olyanok, melyekre a leghidegebb vérű, s a törvényszék méltóságát legjobban felfogni tudó egyén sem tudá visszatartani a méltatlankodás és bosszuság érzetének zugolódó szavakba kitérését, azonban minden tanu vallomását előadni igen hosszas volna, azért csak a nevezetesebbeket, s az ügyre legtöbb világot derítőket sorozzuk ide.

Ivánfi József 24 éves, vallja, hogy 10-én délután a macskazene meghatározva levén, egy dobszerzésre szólított fel, melly hangszer által mind több nép csödüthetnék, mind pedig a zene zajosabb lenne. Ő szerzett is egy roszt, mellynek pergése mellett a tömeg előbb a nemzeti színházig, s onnan tetemesen megnöve fel Budára vonult. A dobszó a várba vivő utkanyarulatnál elhallgatott. Sem utjokban, sem megérkezésükkor a téren semmi ellenséges készüléket nem látott, kivéven, hogy a nádori őrtanyánál a legénység fegyverben állott, feltűnő volt azonban, hogy Lederer ablakai, mellyek a tömeg megérkezésekor is teljes fényben usztak (soirét adott) az első füttyre rögtön elsötétedtek. Ezen észrevételt azonban egymással közölni idejük nem volt, mert a hadi kormányzó által adott ezen jelre, az elővont lovasság carriereben rohant rájuk. (Igy tettek hajdan a haramia bandák is, midőn egy kastélyt kirabolni akartak, egy ablakba tett égő gyertya, egy sipszó vagy fehér kendő volt a rablásra és gyilkolásra alkalmasnak talált időt mutató jeladás.) Az előrohant katonaság nagyobb részint — mint látszott — ittas volt.

Nyisztor József 26 éves budai nemzetőr, az eseménynél nem volt jelen, de a nép elszédése

után a főúrtanyához ment tudakozódni. Itt hallotta mint dicsérik a magyar gránátosok Lippét, „az anyagi fiut, kik tenyerükön hordoznának.“ A magasztalt főhadnagyot is látá nem sokára embereihez menni, vállalkat veregetni, s őket dicsérni. — Látta, mint ment Lippé a közeli korcsmához, mellynek ablakait rettenetesen verte, kiáltván: „noch drei Eimer Wein.“ A korcsmáros felkelvén, a parancsolt bor elvitelésére embert kért, s nem sokára azt két gránátos ki is hozá. A tanu a közembereket kapacitálni akará, elkövetett vérengzéseik helytelenségéről és gyalázatáról, de ők bár eleinte hallgatók is, Lippé megjelenésével gorombáskodni, garázdálkodni kezdettek, mire néhány barátai távozásra intvén, ő eltávozott, vallomása igazságát egyébiránt — mint hasonló szemtanuk — Radnai, Ságbi, s a korcsmáros is bizonyíthatják.

A hívatkozottak hasonlólag vallanak.

Édeni Károly 36 éves óraműves, a rohamzajra megszaladt, s egy házba menekült, de üldözdi nyomban követék, sőt fel a lépcsőkön utána rohantak, hol czombjába egy szurony dőfést kapott. (A sebről orvosi látlelet van.)

3-dik ülés majus 14-kén reggeli 8 órakor.

Elnök Zoltán.

Mára volt határozva a katonaság kihallgatása. A terem tömve hallgatókkal, minden arczon várakozás és kíváncsiság olvasható. Örömmel jelenthetjük egyébiránt, hogy az auditorium ugy viselé magát, miként egy szabad ország érett fiainak magokat viselni kell, ugy, hogy Nyári is felhiva érezte magát, e példás magaviseletét és önmérsékletét — melly valóban többször kísértetett meg, megdicsérni.

A katonaság kihallgatott: Nyári lángszavakat intézett az altisztokhoz, és közemberekhez, elibők tartá magaviseletük gyalázatosságát, példányul hozván fel az olaszokat, kik e honnak bár nem fiai, de nálók e honnak fiainál szebben viselék magokat. A szavak hatása többek arczán látszott, némelyek elkomorodtak, mások fájdalmas kifejezést nyrték, de mindnyájan hallgatták.

Nyári polgártársunk valóban nemesen és felségesen vitte a szót; szilárdsága és jellemingatlan-sága biztosít minket hogy a bűnösök büntetlenül nem maradnak, mert megvalljuk, mi az auditor kérdéseit olyanoknak tartjuk, mellyeket egy nyomozó biztosnak tenni nem szabad. Néki kérdéseit ugy kell intézni, hogy a tanu vagy vádlott szájába azok által semmi felelet ne adassék, hogy az igen, vagy nem, tökéletesen a kéredezett szabad akarat-jából származhassék. Miféle kérdés az például, mellyet a dragonyos közemberekhez intézett: „A rohanás előtt a nép felszólított a szétoszlásra? E kérdésre bctanított legénység természetesen igent felel, mert azt gondolja, hogy majd az ő büre érzi meg, ha valami kisül. A kérdésnek pedig így kellett volna feltétetni. Mit szólott a főhadnagy vagy parancsnok a megrohánás előtt? S illy kérdések pedig többek tette, mi csoda aztán, hogy egynehány dragonyos azt vallotta, hogy nem parancsoltatott megrohánás, hanem „alle Pferde sind durchgegaugen!“ min magok a bizottmánybeli tiszték is méltó bosszankdásra gerjedtek.

A tiszték Cserényi, Zedwitz, Ardtner, Lippe, nem akartak megjelenni, mert törvényeik a nyilvánosság ellen vagynak, hanem Nyári megmondá, hogy ez csak eddig volt, s ezután mint jelenleg

is másként áll a dolog. Lipp még betegnek is tette magát, hanem miután megvizsgálására két orvos küldetett, rögtön megjelent, s hangjából rendkívüli bizonyosága sült ki betegsége költöttségének. Egyébiránt Freiherr von der Lippe (mint magát megnevezé) mindenik tiszt közt a legférsabbban viselé magát, megmondott mindent, minden habozás nélkül, s gorombaságait és a katonasághoz intézett buzdító és dicsérő szonoklatait sem tagadá.

Tiszta vallomást tett még Ardtner kapitány, ki megvallotta, hogy Lederertől kapott parancsot egy fél századnak kirendelésére.

Legnyomorultabbul és arrogansabbul viselte magát Zedwitz, ki székén feszengve veté oda egymásnak ellentmondó feleleteit, úgy hogy Nyári is kéntelen volt felszólalni, hogy ha katonai törvények a tanu és vádlott tisztnek székét adnak is, de vallomása kezdetén egy kissé felemelkedni s illendő helyzetben maradni tiltani nem fogja. Nyári polgártársunk azt is igen méltán emlité megrovólag, hogy a (volt) magyar hadi kormányzónak (volt) segédje magyarul sem tud.

Szentpéteri gránátos polgártársunk ismét komoly férfiasággal és nyugodt méltósággal mondá el tegnap tett vallomását.

A tiszték vallomásait közölni szükségesnek nem látjuk, csak azt említjük meg, hogy a gránátosok közzül többen bevallották, hogy fegyvereiket használták; egyik azonban azt állítá, hogy ő ugyan nem szurt, hanem szuronyába egy ember bele futott (mint a cigány, ki nem lopta a lovat, hanem egy fárol esett le az alatt elfutott lohátra.)

Nevezetes még, hogy Rosti kadet ma nemzetőri blousban jelent meg, s parancsnoka felszólítására haza menni s katona ruhába öltözni nem akart. Tettét a bizottmány előtt azzal indokolá, hogy a kaszárnyában — tegnapi vallomásaért — piszkolattik, gazembereztetik stb.

Nyári, Rosti tettét ellemeneni nem akarja, s a kaszárnyábai bekisérhetését sem ellenzi, miután ő minden esetre hibázott, s ezért előljáróinak tartozik felelni, — de azt nem szeretné hallani, hogy a katonatanúk itten tett vallomásaikért üldöztettek.

Erélyes és éber polgártársunk szívünkéből szólott. Figyelmeztetjük is őt, és különösen a ministeriumot, hogy azon egyének iránti bánásmód felett, kik nem a tiszték részére, de ellenők vallottak, ellenörködják, mert meg lehet, hogy nem bosszantják őket, de vagynak a katonai életben csekélységek mellyekben a bosszus előljáró, a haragos tiszt szemé mind annyi törvényes okokat talál fel, mellyek nyomán üldözöttjét halálig kizozhassa szekirozhassa. Nem egy vagy két példa van rá, hanem száz, hogy csekélységekkel vitetett oda a közember, hogy elcsüggedésében vagy magát vagy káplárját agyon löjje. Eberséget kérünk.

Kérjük a bizottmány — végül — hogy a hirlapok tudósítói számára — más országok példája szerint — egy olly helyet és asztalt rendeljen, mellyen a tárgyalás alatti ügyről hiteles jegyzéseket tehesünk. A sajtónak illy — a jelenhez hasonló fontos tárgyakban hallgatni nem szabad, de kérünk helyet és alkalmas helyet, hogy jegyezhesünk. Mire való a teremben az a temédek sok nemzetőr, mintha félne a választmány, hogy ostromolattik? Elég egy pár az ajtonál, ki

mást a betartozoknál át ne eresszen. Így lenne hely
s az egészeknek több méltósága.

Csernátóni.

A mostani ministeriumnak egyetlen s ugyanaz-
ért fő, főbb, és legfőbb érdeme az, hogy ő a független
felelős magyar ministeriumok sorában a legelső.

S így hát mihelyt alakult, hivatása azonnal be-
végzettnek tekinthető.

A szagunkkülti kikirics a tavasz első s igen
kapós virága — de csak addig míg illatos ibolya
nem nyílik. —

A kis leány a czifra tojás szépségében annyira
gyönyörködik, — hogy mielőtt megtörésére
elszánná magát — az megromlik s ehetetlen
lesz. —

A gyermek készt nem meri használni, féltve
hogy magát vágja meg.

Igy bánik a ministerium is hatalmával.

Csak hogy ezt Bécsben is nagyon hamar ki-
tudták, s úgy bánnak vele mint gyermekkel.

Middn a ministerelnök fulminatoriát kért Jel-
lasics ellen — 8 nap múlva kezébe adtak egy
czédulát a bán számára — s a ministerelnök be-
letekintvén, azt tökéletesen szerelmes levélnek
találta.

Ministerek! egy nemzet áll önök oldalán,
melly tett-erőt és akaratot érez magában; melly
csak vezért és riadót vár, hogy nemzetiség ellen-
séget eltiporja.

S önök hatalmukat szűkkeblűleg markukba
szorítják. Ellássák talentumukat, miként a bibliai
gyáva szolgálja.

Önök elvesztették az órát? azt gondolják,
hogy déli 12-re csengetnek, s nyugodt kényel-
mesen ebédhez ülnek, pedig éjfél út s vészha-
rang zúg!

Körültünk orkán üvölt, kis házunkat homok-
tengerrel fenyegeti, és mi theázunk és füttyö-
részünk.

Európa fegyverben, s mi képesek nem vol-
nánk egy hanyazsombékot ostrommal bevenni egy
egérlyukat légellenesen elzárni.

Önök politikája olyan, mint a compasz, melly-
nek épen a legforróbb égöv alatt nem lehet hasz-
nát venni.

Egészen más a veszélytől meg nem ijedni, és
annak ellenében tétlen vesztegelni.

Ne halgassanak önök Széchényire, ki a mult
országgyűlésen: hol sok gondolkodó fő meg-
melegedett, így rekeszté be a vitát.

„Uraim! önök a legnagyobb factort teljesen
kifeledék, hát a vakasét? hisz ez oldja meg leg-
többször a bonyolult események csomóját: vár-
junk a véletlentől!”

S egy szép német phrasist mondott a „Zu-
fall“ról.

Az az tehát, legjobb lesz pipázni, míg a dol-
gok úgy szépen, magukban fognak jóra elinté-
ződni.

Hja! csak hogy gr. Széchényi csupán maga
érti azt, a mit beszél.

Az ő „Zufallja“ olyan dolog, hogy bár abban
teljesen bizott, nem látta rosznak 10 milliót csak
egy melleslegesen ministeriuma részére megajánl-
tatni. —

A ministerek budget nélkül is rárobantak a
a tárczákra. De szép a ministeri czim!

Vigyázzanak önök, mert ha nemzeti gyűlés
összejő, önök Zufall politikájának Durchfall lehet
a következése.

A nép sympathiájánál erősb fegyver nincs.

De erősebb hatalom sincs.

Ezzel küzdeni, ennek ellenébe úszni még
senki sem próbált sikerrel.

A nép sympathiájának folyamán Guizot viz-
ellenes szeptet támasztott. Kivánta megmutatni,
hogy az arra folyik; merre ő fuja, csak hogy tü-
deje még el nem kopott, s már is a hullám által
elsodortatva — megbukott.

Bizony, ha a régi kormány olly mértékletes
lett volna a jónak rontásában, mint az idejé annak
építésében, a volt cancellárnak sem tették volna
ki olly csufosan a szűrit, de a magyar ember ál-
mát sem háborgatná a százados sérelmek lidércz
foliántja.

A nép tette hi, tette szólit uraim! a phra-
sisok ideje lejárt. Egy kedvező percet néha egy
örökkévalóság sem pótolki. Ne hagyjátok a népet
kiábrándulni bennetek vetett jó hitéből.

A pálma teher alatt jobban nő a kormányzók
hatalma a nép bizalma által óriási nyi lesz.

Azonban csitt!

Ne lármázzuk talán fel a szendergő ministe-
riumot.

Boritsuk talán be borostyángallyakkal. Inkább
jó vastagon. Így — meglehet — kedvök sem lesz
felkelni.

Szegények hadd aludjanak.

Isten egy heti munkában elfáradt s mepihent;
ők pedig már egy hónap óta fáradnak.

Fáradnak olly munkában, millyet még senki
nem tön.

Semmiből valamit már isten csinált.

Valamiből semmit még senki sem.

Legelső volt a miniserium, melly ezt tevé az
1848. 3-dik törvényczikkkel.

A hiraó pedig örül, hogy ő tudtán kívül mi-
nisteri lap lett.

Bánja is ő, hogy a Pesti Hirlap közli először
a ministerium hangyáskodását.

Elég az, ha ő irányt adhat a miniseriumnak.

A hiraó arról elmélkedik, — miként kellene
szabadságunk teljes élvezetéhez hozzá fogni?

A ministerium pedig arról gondolkozik: mi-
ként kellene a ministeri hatalom gyakorlásához
hozzá fogni.

Cs—r Károly.

István nádor s királyi helytartó ő fens., a f.
hó első napján tűz által károsult soroksári lako-
sok közötti kiosztás végett 500 pgő forintot ado-
mányozván, s ugyancz ezéla Valero Antal, a hely-
beli kereskedői testület nevében 180 pngő forint,
Lachenbacher Jakab 100 pgő frnt, végül Ócsa
helység lakosai 100 vált. frt segedelemmel járul-
ván; Pest megye választmánya a szenvedő em-
beriség nevében őszinte köszönete nyilvánítása
mellett, ez ajánlatok iránt a közönséges hirla-
pok útján értesítetteti határozá. — Választmányi
határozat következtében közli.

Hajós József.

Főjegyző.

Kun polgárok!

Mindenek felett szükséges, hogy tisztviselői-
teknek eddigi utálatos nyalakodó, accomodatiójá-
tól meneküljete meg, (accomodatio kunságban
annyit tesz, mint: eszem, iszom, nagyot alszom,
ingyen tovább utazhatom) mert ez, legtágasabb
kapu volt kizsákmányolni, a házi pénztárt.

Jusson eszetekbe, egy tisztviselő mellett há-
nyan töltöttük meg fenekellen gyomrunkat, az
adózó nép rovására, — jusson eszetekbe boldog
Laczházisik — kik leggyakrabban kaptatok tiszt-
viselőtektől látogatást, — nem azért mintha kö-
telessége szólította volna oda, hanem mert Pestre
kellett menni, vagy az ott iskolázó született nádori
Táblabirót meglátogatni, vagy a t. asszonyoknak,
egy divatruhával kedveskedni — hányszor ettük
fel azon ebédet és vacsorát, mellyre boldog emlé-
kü Szlubánkat sokszor harmad napig is vártuk, —
hányszor és hány sült libát pakoltatott Szluha uram
markos huszárjával uti tarisznyájába.

Ad vocem Szluha huszárja alias Bandi e volt
az, ki a hármas kerületben urán kívül a legnagyobb
szerepet játszá — nem ok nélkül mert ezt jegyzé
meg rájuk, Tuba János uram volt főbíró „Bizony
derék egy pár ember beillenének granátérosoknak
— s kit egyelőre inkább titoknoknak mint huszár-
nak lehete tekinteni, mert ennek marka kenése
nélkül nagy munka volt ám. a nagy úrhoz bejut-
hatni, sőt mint hírlelék a tisztviselők candidatio-
ját is egyenesen ő rostálta meg. —

Adjátok az accomodatio helyett eljáró birái-
toknak illő napi díjat, hadd egyék ebből ha úgy
tetszik 8 tál ételt s igyék bort végetlenségig, —
meglássátok megrikkulandnak az exmissiok!

Szüntessétek meg az új évi ajándékot mert a
mi ismert budai patronusunk is restellette, hogy
az ajándék borjút annyira bőgették az előterem-
ben; de maga Szluha is úgy látszott nyílt ellensé-
ge volt a borjubögsnek, s azért előre figyelmez-
teté az ajándékosztó biztost, hogy neki borju he-
lyett inkább 12 ezüst kanalat vegyen, a ki nem
hiszi, kérdezze meg Nagy Károly biztos urat Sza-
badszálláson! —

Szüntessétek meg a városi gazdaszatot, mert
e döntött benneteket a feneketlen adósságba.

Adjátok haszonbérbe mind ezt, mind a bormé-
résí jogot, s látni fogjátok, mikép sem a buzának
porára, sem bor tötelékre nem kell annyi, mennyit
hűtlen kezelőitek számítottak!

Laczházi.

Erdélyből.

Mit? hát létezik-e még illy nevű ország a ke-
rek föld hátán?

Igen bizony, és léteznék váltig és világ vé-
geig, ha a circumspectus és prudens százszokon
fordulna meg az egész dolog.

Ti százszok! a csökönyös separatismusnak ma-
kacs bajnokai, ti a legvastagabb önzésnek, de
egyszersmind, minden prudentiátok mellett a va-
kandi rövid látásnak róka torkos representansai,
és leg muzeumbavalóbb példányai vagytok.

Ezen themák felett nagyon sokat és épülete-
sen elmélkedhetném, ha időm csak arra volna
szánva, hogy veletek veszekedjem. De hosszas ar-
gumentatióra nincs is szükség.

Rólatok meg van írva, hogy ha nem akarjátok

megérteni, hogy érdekeink egyek, vagy legrosszabb esetben is a tiétek alárendelendő a miénknek, — mert mi vagyunk ez ország birtokosai, — és ha nem akarjátok, hogy eszünkbe jusson a Márton grammaticából a mese a hörcsökről és a tövis disznóról, s végre ha nem akarjátok, hogy beteljesedjék a Kemény Dénes mondása: „a hova megyen a köpenyeg, oda megyen a széle is“ — ugy....

„Csak menjetek, vár ölelő karokkal (!)
Dicső hazátok a szép Flandria.“

Elég és igen sok is ennyi jó szót vesztegetni a mi circumspectus atyánkfiaira.

Hanem már hadd mondjam el önnek polgár szerkeztő, hogyan áll a világ Erdélyben.

Ha azt az állapotot, mikor az ember vagy akar ki, a holnapra nem gondolva, egész non curamus-módra pipázik, s azt se mondja a többi világnak, hogy fél kalap, hanem nem bánja, ha a lelkit a rozsa, a buzáját az ellenség megemészteti is, csak neki ne keljen a kanapéról addig felkelni, míg más onnan el nem kergeti, csak hogy ő alhassék álomnak álmával addig, míg az egész világ ébredt és indulót fuvat, ha mondom ezt jó állapotnak nevezik, ugy Erdély a világon legjobb állapotnak örvend.

Balázsfalván az oláhok gyűlést tartanak, s a bujtogatóktól hallván hallják, hiven hiszik, hogy nekik a király, a legjobb fejedelem minden jogokat akar adni, de a nemesek és az urak nem engedik, és ha mégis kapnak valamit, azt a nemesek daczára egyedül az austriai császár, Magyarország, Gallicia, Illyria stb. királya, Erdély nagyfejedelme adja nekik. Azért hát le az urakkal. — És a nemes vármegyei tisztei félvén félnek, de egyszersmind jónak látják, nem venni magoknak azt a fáradságot, hogy felvilágosítsák a szegény népet, és megmondják nekik, hányadán áll a dolog. Csak az oláhok értelmesebbjeinek, jobbainak köszönjük, (isten áldja meg érte! mi pipá-

zunk s köszönjük, ha más teszen értünk,) hogy a mennyiben lehetett, az alávaló lázilók által felingerelt népet világosították.

Ellenben a székelyek hallván e dolgokat, így gondolkodnak: (s a székely a mit gondol, meg is mondja):

— Ne te ne! az oláhoknak földet akarnak adni, s ő nekik még nem is elég a! De adják vissza nekünk, majd elcsináljuk mi az oláhok dolgát.

A székelyről levén szó, hadd emlitem meg, hogy e nép, melly agilis és fortis nevet visel, Maria Th. dicső kormánya alatt zsarnokilag örök fegyverviselés sulyos puszkájával nyomorítatván meg, most ugy látta, ideje lenne kinyugodni egy kissé, s le akarja tenni a fegyvert. Kissé roszkor atyafiak! Hiszen most még mi is felvesszük, nem többé a császár zsoldjában, hanem az ország olalmára.

De nem vádolkok téged, sokat nyomtatott, szabadság szerelmekért sokáig és keményen zsarolt székely nemzet; hanem vádolkok azokat, kik elmulasztják szabad lelkekhez intézett szókban tudokra adni, hogy hazád sorsa megfordult.

Erdély még mind az alacsony bureaucratia körmei közt van. Alsó- s Felső-Fejériben, Turdában, Háromszéken, Udvarhely, Aranyos, Maros-Széken stb., még mind a régi pecsovicskormány emberei, a közelebbi szenynyes országgyűlés hősei a főtisztek. A megyék kormánya, még mind a régi rendszer közkatonaiból és kápláraiból áll. A szász nemzet nem létezik a világ előtt csak a szász bureaucratia. A kormányzék, mellynek szabad mozgalmáért olly nagy örömszajt ütöttünk, csak igen lassan emancipálja magát bilincseiből. És a cancellaria? Józsika Samu lemondott megvesztegetés utján szerzett hivataláról, de nem mernék megesküdni, hogy keze titkosan nincs ott a gép kerekei közt, nem hogy valamit mozdítson, mert a mozdítás neki nem kenyere, hanem hogy meg-

állítsa a kerekeket, vagy inkább visszafelé vigye. Vigyázzon ex-excellentias ur, oda lörik az utja.

És mik a mi aggodalmaink?

Lehet gondolni, hogy a szászoktól nem félünk, csak szegény jámbor követeinket sajnáljuk, mert a gyámoltalanok Kolozsvárott aligha verve nem járnak, ha conditionokat tesznek az unio-ügyben, vagy azt plane ellenzik.

De félünk az oláhok részéről, világért sem attól, hogy kiirtanak és Oláhországot csinálnak belőlünk, mert ha — mitől isten menten — arra kerülne a dolog. . . . Hanem nem szeretnők, ha vérharcot kellene vívnunk egy nemzettel, mellynek hosszú elnyomatás után épen jogokat, szabadságot akarunk adni, mikor mi is csak most letünk szabadokká, nem szeretnők, ha meg nem érte egymást és ámitóktól bal utra vezetve, áldozatok esnének el.

De erről tenni nem fognak a hirlapok. Tegyetek ti, kiknek kötelességtök, kik akár hivatalaitoknál fogva, akár egyébként, érintkezésben vagytok a néppel.

És aggodalmunk van, hogy meddig tart még e bureaucratianak gilezta-élete.

És mikor jön el ébredésed Erdély?

Citoyen.

Az 50-dik szám második oldalán az 5-ik sorban „nyomozó biztosság“ helyett „nyomoru biztosság“ áll.

Csernátóni.

H i r d e t é s e k.

(1)

Figyelmeztetés.

A „Hetilap“ megszünésekor tudattuk tisztelt előfizetőkkel, hogy az előfizetésből hátralevő majus és junius két hónapra a Hetilap helyett a helenként hatszor megjelenő „Marcius tizenötödik“-ével szolgálunk, szabad tetszésére havván azonban az előfizetőknek előfizetett sommájoknak, a hátralevő időre eső részét az egésznek egy harmadát visszamenni.

Miután e nyilatkozatunkra pénzeiket alig néhányan követelték vissza, a budapesti előfizetőknek ajánlatunkkal méltán megelégedőknek tekintjük, reájok nézve a visszavehető határidőt ezen folyó majus 18-dikával bezárjuk, vidéki előfize-

tőinknek pedig, a haszontalan postaköltségek eltávolítása tekintetéből még egysz figyelmeztetni kötelességünknek tartjuk, kijelentvén, hogy reájok nézve a visszavehető határidejét folyó majus hó végeig tűztük, azontul szinte bezáradjuk.

Végre kérjük a t. előfizető közönséget, hogy a cserében elfogadott, „Marcius tizenötödik“ küldésében történt rendtelenségiránti követeléseit ezután ugyanazon lap kiadóhivatalához, ellenben a pénztvisszakövetelő tudósítást egyenesen a megszűnt Hetilap szerkeztőségéhez intézze.

Költ Pest majus 13-án 1848

A megszűnt Hetilap szerkeztősége.

(1)

Minthogy folyó hó 11-én, az általam megnyitott Athenaeum, vagy is tudományos társalgás, sz-

akkori szomorú események közepette is, kitűnő részvétellel fogadtattott, s annak további folytatása iránt, igen számosan nyilatkoznak; van szerencsém jelenteni, hogy azt jövő csütörtök, vagy is majus 18-dikától kezdve, több jeles hazai tudósok közremunkálásával, minden csütörtökön 10 órakor a „Természettudományi társulat“ tercemében, egyetemutczában, Almási házban, 90 szám alatt első emeleten, folytatni fogom.

Mészáros Károly.

(23)

(1)

Nyári lakok.

Kilencz szobával, két konyhával istálló és kocsi-szinnel, egészben vagy részletesen kiadandók Budán Krisztinaváros kék golyóuczában 286 sz.

(21)

Megjelenik e lap **minden nap este.** Előfizethetni e lapra Pesten a Beimel-féle nyomdában (Al-Dunator Piaristák épülete) és Emich Gusztáv könyvkereskedésében. — A vidéken a postahivataloknál. **EGYES SZÁM ÁRA 3 kr. pp.**